

– «Călătoriți foarte mult, cum reușiți să scrieți în același ritm ca și cum ați lucra liniștit în camera dumneavoastră?»

– «Eu scriu pretutindeni. Călătoresc pentru mine, dar și pentru soția mea care este arheolog și a lucrat foarte mult în Grecia, în Israel, în Liban. Dar mai importante sînt călătoriile din creierul meu».

Văd din întâmplare pe masa de lucru *Tratatul de arhitectură* al lui Vitruviu; imaginația mea analitică deja începe să lucreze. E fascinantă pentru un compozitor atît de modern necesitatea contemplării proporțiilor de aur ale ordonării spațiului vitruvian.

Ne întoarcem din nou la amintiri din România, sau mai exact la amintiri foarte recente privind lucrările compozitorilor contemporani și viața muzicală din țară pentru a cunoaște în cele mai mici detalii. Vorbim despre Enescu și din nou despre ultimile bienale de muzică contemporană. Profesorul se acuză mereu cu o ingenuă modestie sub pretext că mi-ar răspunde «confuz» la întrebări, de fapt nu e nici pe departe vorba de «confuzie» ci de o contagioasă vitalitate și mobilitate a spiritului. Întrerupem. Sînt prea multe telefoane, reviste care așteaptă articole, tipografii care așteaptă corecturile, corespondență, etc. De fapt compozitorul încearcă să se elibereze cît mai repede de aceste obligații publice pentru a scrie muzică, «E singura care rămîne în timp, ca un vin vechi», spune surzînd.

e
v
o
c
a
r
e

CONSTANTIN BRĂILOIU

(1893-1958)

Figura dominantă a marelui muzician face parte din pleiada celor mai iluștri reprezentanți ai artei și culturii românești de renume mondial.

Încercarea de a prezenta cititorilor noștri cît mai fidel complexitatea personalității artistice a marelui savant român, nu se poate epuiza în dimensiunile restrînsese ale unui singur articol.

Patrimoniul de cultură în domeniul muzicii rămas după moartea sa, clasificarea pe etape de elaborare a metodelor și studiilor de cercetare în vederea publicării, a cerut multe eforturi dublate de un sincer entuziasm din partea Emiliei Comi-

sel, eminent etnomuzicolog. Conferențiar la Conservatorul Ciprian Porumbescu din București, precum și cea a colegilor și prietenilor din restul Europei.

Multitudinea activităților sale desfășurate în prima jumătate a Secolului XX ca cea de: compozitor, pedagog, muzicolog, etnomuzicolog, colaborator la nenumărate reviste de specialitate din țară cît și de peste hotare, participant asiduu cu lucrări științifice la congresele internaționale de Muzicologie și Etnomuzicologie, Conferințe ținute la posturile de radio din diverse capitale europene, ca și prelegerile ținute la Sorbona, fără să mai amintim mun-

Adriana Miteșcu

ca neobosită depusă în țară pentru Fundamentarea teoretică a Scolii naționale de compoziție, ca și concepția sa istorică, situându-l printre primii istorici moderni ai țării noastre, în ale cărui preocupări, fenomenele muzicii universale, beneficiază de o interpretare personală și deci «românească» așa cum relevă muzicologul Gheorghe Fircă în articolul – «Gîndirea istorică a lui C-tin Brăiloiu» (în Studii și Cercetări de istoria artei; seria Teatru, Muzică, Cinematografie din 1965 – vol. 12 M 2).

Caracterizarea personalității, a scrierii de inteligență, depănarea cu lux de amănunte al cercului întregii vieți, precum și prezentarea sistematică a metodelor de cercetare, stabilite, de o profundă capacitate de gîndire, originalitate în creație etc. – le găsim elucidate admirabil în prefața și traducerea celor patru volume intitulate «Constantin Brăiloiu – OPERE 8 în editura muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.S. România respectiv: Volumul I din 1967, col. II – 1969/ voi. III-1974/ vol. IV-1979.

Editarea bilingvă a acestor volume, reprezintă efortul competent al fostei studente și aleasă colaboratoare a marelui muzician, care a știut să ia preia și să transmită cu multă dăruire și profesionalitate, generațiilor de studenți (din care fac parte și eu) pasiunea de cunoaștere a minunatului tezaur artistic «CREATORUL PLURAL» poporul (așa cum l-a denumit maestrul în operele sale).

Moștenirea valoroasă catalogată în mai multe etape de elaborare, pune în lumină concepția «Istori-co-Sociologică» a «Celui mai remarcabil cunoscător al folclorului românesc, unul din cei mai mari folcloriști ai Europei, cum îl clasifică Béla Bartok în «Legislation de Folklore musical», Geneva, 1948 p. 17 care a preluat începuturile timide ale înaintașilor săi, contribuind la valorificarea creației populare, printr-o pregătire multilateral muzicală achizită de la vîrsta de opt ani în Austria și Elveția (între anii 1901-1912), după care pleacă la Pa-

ris unde studiază compoziție cu A. Gédalge (1912-1914).

Intelectual de înaltă țintă, cu capacități deosebite de analiză și sinteză, fin observator al fenomenelor muzicale în mediul social local, precum și cele de largă circulație, în care operează cu pasiune, înțelegerre, umanitate, emoționîndu-se de fiecare dată la descoperirea operelor de creație ale acestui isvor nesecat de frumos care este folclorul.

Din operele sale reiese clar, «dimensiunea și importanța științifică» a metodei de cercetare comparate, cu larg ecou în multe țări din Europa, Italia reprezintă prin cei doi cunoscuți etnomuzicologi Giorgio Matoleti (creatorul institutului de folclor al Academiei Santa Cecilia din Roma, cu care a studiat la cursul trienol de specializare intitulat – «Istoria Cîntecului Popular de la origini pînă astăzi» și cel al lui Diego Carpitella – directorul «Institutului de Tradiții Populare de pe lîngă Universitatea din Roma cu care m-am diplomat și colaborat pentru transcriere și analize de folclor comparat – după metodele lui Constantin Brăiloiu.

Cercetarea istorico-estetică comparată, devenită obligatorie în secolul nostru, a deschis largi posibilități de cercetare în rîndul etnomuzicologilor precum și celor interesați, a acestei științe umaniste.

Conținutul celor patru volume traduse: vol. I – «Versul Popular Românesc» (Le vers Populaire Roumain chanté) publicat în «Revue des études roumaines» 1954 Paris – Vol. II – «Folclorul Muzical» / tipărit după: «Folclore Musical Encyclopedie de la Musique – Fasquelle, Paris 1959) – Vol. III «Cronici» (articole publicate în Elveția, Austria și Franța 1911-1943). Vol. IV «Opere/ (clasificarea lucrărilor de metodologie și a tehnicilor de cercetare care impun orientarea largă și complexă a interpretării fenomenului folcloric și a evoluției lui, reprezintă efortul predecesorilor și contemporanilor săi, mai cu seamă cea a lui Dimitrie Kiriac și Béla Bartok. Pentru înțelegerea fenomenului folcloric în toată complexitatea sa, Constantin Brăi-

loiu a beneficiat de contactul cu școala de sociologie a lui Dimitrie Gusti, precum și influența renumitului sociolog român Henri Stahl.

Marele merit, așa cum relevă Emilia Comisei, constă în adîncirea teoretică și perfecționarea metodologiei de cercetare și interpretare a folclorului, situîndu-l printre cei mai de seamă specialiști ai Europei.

Criticul revistei «CANDIDE» scrie un articol elogios la apariția metodei de cercetare în anul 1931, 26.03 – PARIS – «Fericită Românie care practică un naționalism muzical atît de luminat și posedă artiști sensibili la frumusețea științifică a unor asemenea metode. Fie ca foarte remarcabila comunicare a lui Constantin Brăiloiu să servească drept pildă muzicologilor de la noi și să inspire dorința de a culege și ordona în aceeași timp, comorile trecutului nostru».

Visul lui Brăiloiu de a înființa un «Centru internațional de studii folclorice» într-una din țările Europei în care să se strîngă și să pună la dispoziția cercetătorilor întreaga documentare sonoră existentă, este realizat la Geneva la propunerea sa în 1944, unde împreună cu Directorul Muzeului de etnografie din Geneva, Prof. Kugen Pittard, pune bazele «Arhivei Internaționale de muzică populară» pe lîngă acest muzeu, trecut ulterior sub egida UNESCO.

În țară ca și în alte țări ale Europei operele lui C-tin Brăiloiu continuă să fie obiectul permanent al cercetătorilor, de specialitate, conștienți de necesitatea reeditării și conservării unui valoros patrimoniu de cultură.

